

A kockázat alapú megközelítés
alkalmazása

A Belső Kockázatértékelés

I. Nemzetközi követelmények

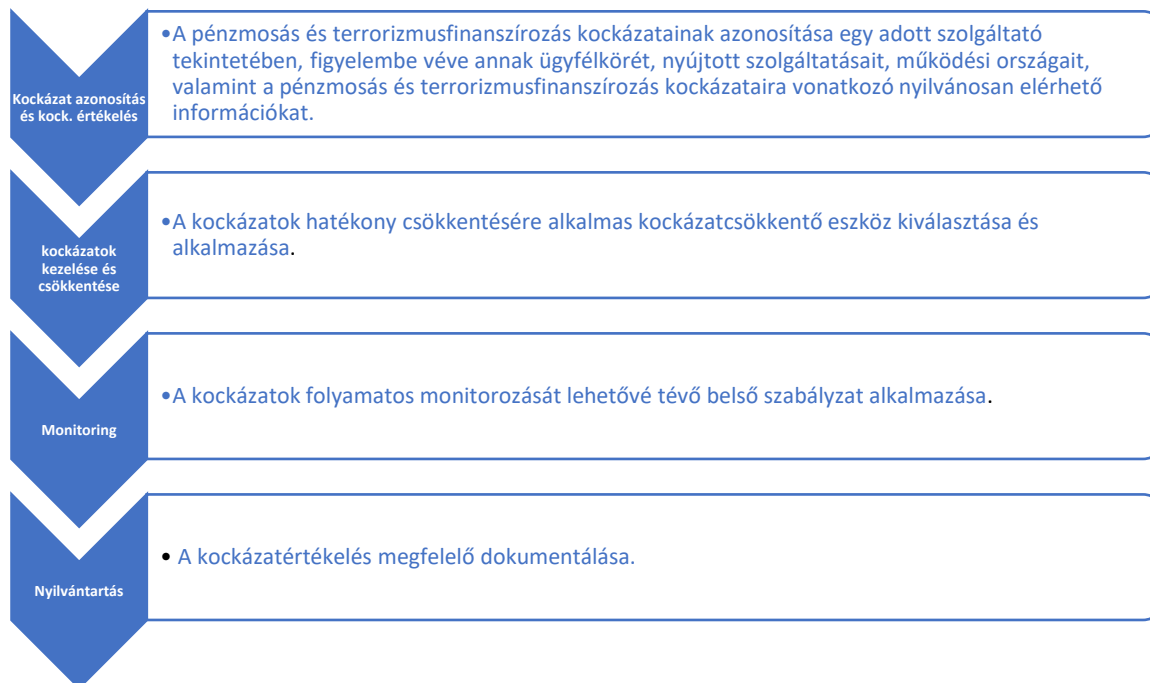
A Pénzügyi Akciócsoport (FATF – Financial Action Task Force) nemzetközi szervezetként meghatározó szerepet tölt be a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemben, globális szinten érvényes szabályozási elvek és elvárások kialakításával.

Az FATF által megfogalmazott **ajánlások** célja, hogy biztosítsák a pénzügyi rendszer védelmét a bűncselekményekből származó pénzeszközök tisztára mosásával és a terrorizmus finanszírozásával szemben. Ezen elveknek való megfelelés minden **szolgáltató** számára kötelező, amely a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni jogszabályok hatálya alá tartozik, és ennek részeként a szolgáltatóknak **belső kockázatértékelési dokumentumot kell készíteniük**.

A pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni védekezés központi elemeként a FATF ajánlások kifejezetten előírják a kockázatalapú megközelítés (RBA – Risk-Based Approach) alkalmazását, amely minden kötelezett szolgáltatóval szemben követelményként támasztja, hogy azonosítsa, értékelje és kezelje azokat a kockázatokat, amelyekkel működése során szembesül.

A hatékony kockázatkezelés érdekében szükség van részletes kockázatelemzésre, amely a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzése érdekében megfelelően strukturált erőforrásokat és képzést is igényel.

II. A kockázatalapú megközelítés kulcselemei az alábbiakban foglalhatók össze:

III. A magyar szabályozás

A magyar pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni szabályozás (Pmt. 27. §-a) alapján – az FATF ajánlásokkal összhangban – **köteles a szolgáltató belső kockázatértékelési dokumentumot készíteni.** E kötelezettség célja, hogy a szolgáltató az üzleti kapcsolat vagy ügyleti megbízás jellege és összege, valamint az ügyfél, a nyújtott szolgáltatás, a termék, a földrajzi tényezők és az alkalmazott eszközök figyelembevételével feltárja és értékelje a pénzmosás, terrorizmusfinanszírozás és proliferáció finanszírozásának kockázatait. A szolgáltatónak ezeket a kockázati tényezőket írásban kell rögzítenie, naprakészen kell tartania, valamint a felügyeleti hatóság kérésére rendelkezésre kell bocsátania.

A szolgáltatói belső kockázatértékelés tartalmi elemei közé tartozik a releváns kockázati tényezők rendszerszintű feltárása és elemzése, a kockázatokhoz kapcsolódó intézkedések meghatározása, valamint az alkalmazandó belső eljárásrend kialakítása. E dokumentumban figyelembe kell venni a nemzeti kockázatértékelés eredményeit is, továbbá a kockázatértékelést a kijelölt felelős vezetőnek jóvá kell hagynia. A szolgáltatónak kötelessége továbbá a belső eljárásrend rendszeres felülvizsgálata és módosítása, amennyiben a kockázatokban változás áll be. A belső kockázatértékelés tehát a szolgáltató pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni intézkedéseinek alapvető pillére, amelyet a szolgáltató saját működési modelljéhez és kockázati környezetéhez igazítva kell kialakítson.

IV. A belső kockázatértékelési dokumentum és az ügyféli kockázatértékelés

Fentiekből következően a szolgáltatói belső kockázatértékelés tehát az adott szolgáltató egész működésére kiterjedő, átfogó kockázatelemzést tartalmaz, amely azonosítja és értékeli azokat a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás szempontjából releváns kockázatokat, amelyek a szolgáltató által nyújtott szolgáltatások, az ügyfélkör, a földrajzi kitézettség, az üzleti kapcsolatok típusa és a korábban tapasztalt gyanús esetek alapján fennállnak. A dokumentum elkészítésének célja, hogy a szolgáltató azonosítani tudja a számára leginkább fenyegető kockázatokat, és ezekhez igazítsa belső szabályzatait, kontrollintézkedéseit, valamint az ügyfél-átvilágítás mélységét.

A belső kockázatértékelési dokumentum tehát nem azonos az egyes ügyfelekhez kapcsolódó ügyféli kockázatértékeléssel, amely az ügyfél-átvilágítás során készül. Míg a belső kockázatértékelés a szolgáltató egészére vonatkozó rendszeres felmérés, addig az ügyféli kockázatértékelés egy adott ügyfélre irányuló, egyedi kockázatelemzést jelent. Az utóbbi célja annak meghatározása, hogy az adott ügyfél – természetes vagy jogi személy – alacsony, normál vagy magas kockázatot képvisel-e a pénzmosás szempontjából, és ennek megfelelően milyen szintű átvilágítást kell alkalmazni.

A belső kockázatértékelési dokumentum és az ügyféli kockázatértékelés közötti kapcsolat ugyanakkor szoros: a szolgáltató saját működésére vonatkozó kockázati megállapításai alapozzák meg, hogy milyen típusú ügyfelek, ügyletek és körülmények jelenthetnek nagyobb kockázatot, és ezek alapján kell a szolgáltatóknak kialakítani azokat az ügyfélminősítési szempontokat, amelyek alapján az ügyfeleket az átvilágítás során besorolja. A kockázatalapú megközelítés következetes alkalmazása megköveteli ugyanis, hogy a szolgáltató kockázati kategóriákat állapítson meg, és ezekhez illeszkedő eljárásokat, belső kontrollokat és monitoring rendszert alkalmazzon – így biztosítva azt, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokat a legnagyobb kockázatot jelentő területekre összpontosítsa, és hatékonyan járuljon hozzá a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni fellépéshez.